



ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΡΕΥΝΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΣΥΓΚΥΡΙΑΣ

ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 2009

- A. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΚΛΙΜΑ (ΕΛΛΑΔΑ – ΕΥΡ. ΕΝΩΣΗ – ΕΥΡΩΖΩΝΗ)**
- B. ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ –ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ –ΛΙΑΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ – ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ**
- Γ. ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΙΚΗ ΕΜΠΙΣΤΟΣΥΝΗ (ΕΛΛΑΔΑ – ΕΥΡ. ΕΝΩΣΗ – ΕΥΡΩΖΩΝΗ)**

4 Μαρτίου 2009

Έρευνες Οικονομικής Συγκυρίας IOBE (DG ECFIN)
Φεβρουάριος 2009

Το IOBE διεξάγει κάθε μήνα από το 1981 Έρευνες Οικονομικής Συγκυρίας στις επιχειρήσεις στους τέσσερις τομείς της οικονομίας και, από τον Μάιο του 2008, και στους καταναλωτές. Οι έρευνες αποτελούν μέρος του κοινού εναρμονισμένου προγράμματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης (DG ECFIN) και τα αποτελέσματά τους χρησιμοποιούνται για τον υπολογισμό του δείκτη οικονομικού κλίματος σε Ελλάδα και στις υπόλοιπες ευρωπαϊκές χώρες, ενώ δημοσιεύονται αναλυτικά στις εκδόσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Οι αναλύσεις που δημοσιεύονται κάθε μήνα με τη μορφή αυτής της έκδοσης στηρίζονται στα πρωτογενή, αναλυτικά στοιχεία για πάνω από 1000 επιχειρήσεις και αντιπροσωπευτικό δείγμα 1500 καταναλωτών, όπως προκύπτουν από τις έρευνες που διεξάγει αποκλειστικά και μόνο το IOBE για την Ελλάδα για λογαριασμό της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

Επόμενο δελτίο συγκυρίας: **2 Απριλίου 2009**

A. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟ ΚΛΙΜΑ: ΕΕ-27, ΕΥΡΩΖΩΝΗ, ΕΛΛΑΔΑ

ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 2009

α) Ε.Ε.-27 – Ευρωζώνη: Ήπια υποχώρηση του οικονομικού κλίματος σε ΕΕ και Ευρωζώνη

Ο Δείκτης Οικονομικού Κλίματος καταγράφει ελαφρά υποχώρηση και τον Φεβρουάριο, τόσο στην **Ευρωπαϊκή Ένωση** όσο και την **Ευρωζώνη**. Ο δείκτης υποχωρεί κατά 2,2 μονάδες στην ΕΕ - μείωση αρκετά ηπιότερη της αντίστοιχης του Ιανουαρίου - και κατά 1,8 μονάδες στην Ευρωζώνη -στα επίπεδα περίπου της μεταβολής του προηγούμενου μήνα - και διαμορφώνεται στις 61 και 65,4 μονάδες αντίστοιχα, τις χαμηλότερες επιδόσεις από τον Ιανουάριο του 1985. Η επιδείνωση του κλίματος σε ΕΕ και Ευρωζώνη οφείλεται στην υποχώρηση των προσδοκιών σε όλους τους τομείς, εκτός του **Λιανικού Εμπορίου**, όπου οι προσδοκίες βελτιώνονται οριακά, κατά μία όμως μόλις μονάδα και στις δύο ζώνες. Η **Βιομηχανία** είναι ο τομέας ο οποίος χαρακτηρίζεται από τη μεγαλύτερη επιδείνωση τον Φεβρουάριο, αφού ο σχετικός δείκτης υποχωρεί κατά 4 μονάδες στην ΕΕ και κατά 3 στην Ευρωζώνη. Οι επιχειρηματικές προσδοκίες στις **Κατασκευές** επιδεινώνονται κατά δύο μονάδες σε ΕΕ και Ευρωζώνη, ενώ σε **Υπηρεσίες**, και **καταναλωτική εμπιστοσύνη**, η υποχώρηση των σχετικών δεικτών είναι οριακή. Αναλυτικότερα:

- Στη **Βιομηχανία** ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών υποχωρεί σε ΕΕ και Ευρωζώνη στις -37 και -36 μονάδες αντίστοιχα, τη χαμηλότερη επίδοση από το 1990. Οι προβλέψεις για την *εξέλιξη της παραγωγής* επιδεινώνονται εκ νέου, ενώ το μεγαλύτερο πλήγμα δέχονται οι εκτιμήσεις για τα *επίπεδα των παραγγελιών*. Οι εκτιμήσεις για τα *αποθέματα* ωστόσο σταθεροποιούνται στα επίπεδα του Ιανουαρίου στην Ευρωζώνη, ενώ καταγράφουν οριακή άνοδο στην ΕΕ.
- Στις **Υπηρεσίες**, οι σχετικοί δείκτες υποχωρούν ελαφρά και διαμορφώνονται στις -29 και -23 μονάδες αντίστοιχα σε ΕΕ και Ευρωζώνη, τη χαμηλότερη όμως ιστορικά επίδοση. Η εξασθένηση στις εκτιμήσεις για την *τρέχουσα δραστηριότητα* των επιχειρήσεων είναι μικρή, όπως άλλωστε συμβαίνει και με την *τρέχουσα πορεία της ζήτησης*. Η υποχώρηση στις προβλέψεις για τη βραχυπρόθεσμη *εξέλιξη της ζήτησης* είναι επίσης οριακή στην ΕΕ, αλλά εντονότερη, φθάνοντας τις 3 μονάδες, στην Ευρωζώνη.
- Στο **Λιανικό Εμπόριο** η εικόνα διαφοροποιείται, αφού σημειώνεται οριακή βελτίωση στους σχετικούς δείκτες, τόσο στην ΕΕ, όσο και την Ευρωζώνη, φθάνοντας τις -24 και τις -19 μονάδες αντίστοιχα. Οι εκτιμήσεις για την *τρέχουσα επιχειρηματική δραστηριότητα* βελτιώνονται οριακά στην ΕΕ και παραμένουν σταθερές στην Ευρωζώνη, ενώ ο σχετικός δείκτης για *το ύψος των αποθεμάτων* περιορίζεται κατά 3 μονάδες και στις δύο ζώνες. Ήπια επιδείνωση ωστόσο εμφανίζουν οι προσδοκίες για την *εξέλιξη των πωλήσεων τους επόμενους μήνες*, ιδιαίτερα στην Ευρωζώνη.

- Στις **Κατασκευές**, οι δείκτες επιχειρηματικών προσδοκιών υποχωρούν ελαφρώς σε ΕΕ και Ευρωζώνη, στις -38 και -32 μονάδες, αρκετά υψηλότερα πάντως από τις ιστορικά χαμηλότερες επιδόσεις τους. Οι προβλέψεις των επιχειρήσεων για το *επίπεδο των εργασιών* τους περιορίζονται κατά 3 και 2 μονάδες σε ΕΕ και Ευρωζώνη αντίστοιχα, ενώ οι προβλέψεις για την *απασχόληση* στον κλάδο υποχωρούν οριακά στην ΕΕ και παραμένουν στα ίδια επίπεδα στην Ευρωζώνη.
- Ο **Δείκτης Καταναλωτικής Εμπιστοσύνης** κινείται οριακά προς τα κάτω σε ΕΕ και Ευρωζώνη, καταγράφοντας ωστόσο τις χαμηλότερες ιστορικά επιδόσεις τους, στις -32 και -33 μονάδες αντίστοιχα. Οι προβλέψεις των καταναλωτών για την *οικονομική κατάσταση του νοικοκυριού τους το επόμενο 12μηνο* επιδεινώνονται κατά μία μονάδα και στις δύο ζώνες, ενώ οριακή είναι και στην ΕΕ η πτώση στις προβλέψεις για την *οικονομική κατάσταση της χώρας το επόμενο διάστημα*, με τις αντίστοιχες της Ευρωζώνης να υποχωρούν εντονότερα, κατά 3 μονάδες. Η *πρόθεση για αποταμίευση* τόσο στην ΕΕ, όσο και την Ευρωζώνη, παραμένει σταθερή, ενώ οι ήδη πολύ αρνητικές προβλέψεις για την *εξέλιξη της ανεργίας το επόμενο 12μηνο* επιδεινώνονται περαιτέρω, σε ΕΕ και Ευρωζώνη.
- Ο Δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών στις **Χρηματοοικονομικές Υπηρεσίες** – ο οποίος όμως δεν περιλαμβάνεται στο δείκτη οικονομικού κλίματος – παραμένει σταθερός στην ΕΕ, στις -20 μονάδες, τη χαμηλότερη επίδοση από την κατάρτισή του (Απρίλιος 2006), ενώ αντίθετα στην Ευρωζώνη καταγράφει μικρή άνοδο φθάνοντας τις -18 μονάδες. Φαίνεται οι προσπάθειες ενίσχυσης στήριξης του χρηματοπιστωτικού συστήματος σε πολλά κράτη να συμβάλλουν ως ένα βαθμό στην άμβλυση της έντονης αβεβαιότητας των προηγούμενων μηνών στο συγκεκριμένο τομέα. Οι εκτιμήσεις ωστόσο για την *τρέχουσα κατάσταση των επιχειρήσεων* περιορίζονται σε ιστορικά χαμηλά επίπεδα σε ΕΕ και Ευρωζώνη, όπως άλλωστε συμβαίνει και με τις προβλέψεις της *ζήτησης στο επόμενο τρίμηνο*. Παρόλα αυτά, οι εκτιμήσεις για την *τρέχουσα εξέλιξη της ζήτησης* αντισταθμίζουν τις παραπάνω τάσεις, αφού είναι αρκετά πιο αισιόδοξες τον Φεβρουάριο, ανακάμπτοντας κατά 15 και 19 μονάδες αντίστοιχα σε ΕΕ και Ευρωζώνη, στις υψηλότερες επιδόσεις τους μετά τον περασμένο Σεπτέμβριο.

Στις περισσότερες ευρωπαϊκές χώρες καταγράφεται νέα επιδείνωση του κλίματος τον Φεβρουάριο. Από τις μεγαλύτερες χώρες, μεγαλύτερη πτώση παρουσιάζεται στην Πολωνία (-8,2 μονάδες), ενώ αισθητή είναι και η πτώση του δείκτη στην Ολλανδία (-6,7 μονάδες), το Ην. Βασίλειο (-3,8 μονάδες) και ηπιότερη στην Ισπανία (-2,2 μονάδες). Αντίθετα, σε Γαλλία, Ιταλία και Σουηδία, οι προσδοκίες παραμένουν αμετάβλητες – πάντα όμως σε χαμηλά επίπεδα τον Φεβρουάριο. Στην Ελλάδα, το οικονομικό κλίμα πλήττεται έντονα, καταγράφοντας υποχώρηση 8,2 μονάδων, εξέλιξη που φέρνει το δείκτη στην τρίτη χαμηλότερη θέση, μετά την Ουγγαρία (38,9 μονάδες) και την Σλοβενία (46,1 μονάδες).

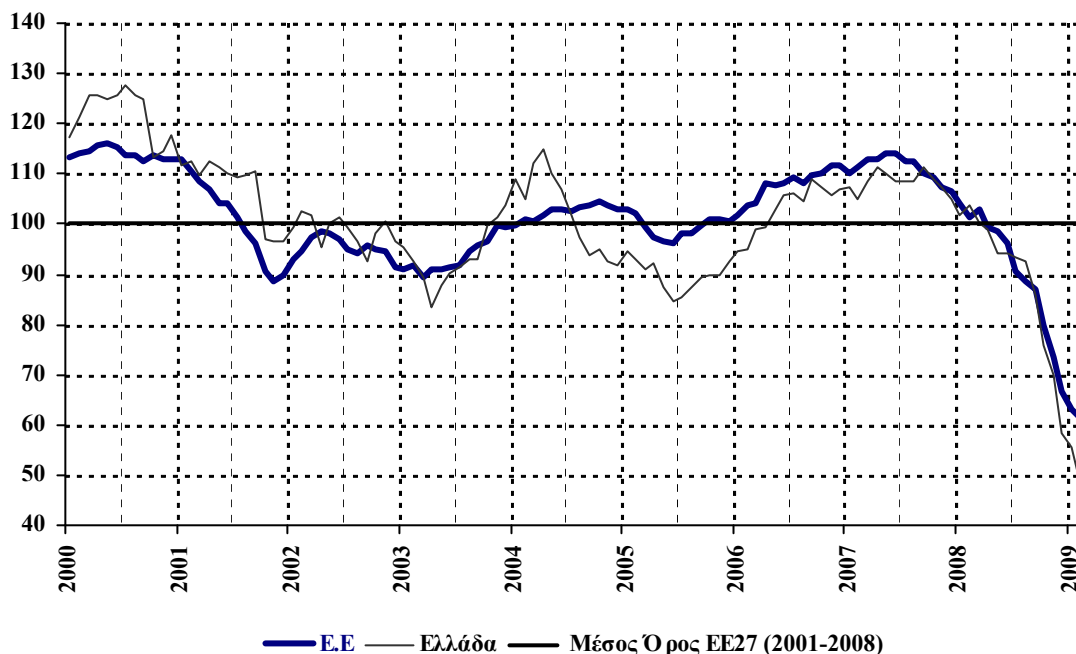
Πίνακας 1: Δείκτες Οικονομικού Κλίματος (1990-2008=100, εποχικά εξομαλυμένα στοιχεία)

	2001-2008			Μ.Ο έτους								
	Min	Max	Μ.Ο	2004	2005	2006	2007	2008				
ΕΕ-27	61,0 Φεβ-09	115,0 Ιουν-07	100,9	103,1	100,1	108,5	111,8	91,8				
Ευρωζώνη	65,4 Φεβ-09	112,8 Μαι-07	100,2	100,4	99,1	107,7	109,8	92,4				
Ελλάδα	47,2 Φεβ-09	114,9 Απρ-04	99,0	102,6	89,8	103,0	108,4	89,0				
2008												
	I	Φ	Μ	Α	Μ	Ι	Ι	Α	Σ	Ο	Ν	Δ
ΕΕ-27	104,2	101,4	102,9	99,2	98,4	96,0	90,6	88,6	86,9	79,7	73,5	66,6
Ευρωζώνη	102,5	101,2	100,5	98,1	98,5	95,9	90,9	89,9	88,9	81,6	76,8	68,9
Ελλάδα	101,6	103,6	100,1	98,8	94,0	94,0	93,5	92,7	85,7	75,9	70,0	58,2
2009												
	I	Φ	Μ	Α	Μ	Ι	Ι	Α	Σ	Ο	Ν	Δ
ΕΕ-27	63,2	61,0										
Ευρωζώνη	67,2	65,4										
Ελλάδα	55,4	47,2										

Σημείωση: Ο Δείκτης Οικονομικού Κλίματος (1990-2008=100) υπολογίζεται με βάση τους επιμέρους Δείκτες Επιχειρηματικών Προσδοκιών στη Βιομηχανία, τις Κατασκευές, το Λιανικό Εμπόριο και τις Υπηρεσίες, καθώς και το Δείκτη Εμπιστοσύνης στους Καταναλωτές.

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή, DG Ecfm

Διάγραμμα 1: Δείκτες Οικονομικού Κλίματος Ε.Ε-27 και Ελλάδα (1990-2008=100, εποχικά εξομαλυμένα στοιχεία)



Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή, DG Ecfm

β) Ελλάδα: Συνεχίζεται η επιδείνωση του κλίματος

Ο Δείκτης Οικονομικού Κλίματος στην Ελλάδα υποχωρεί αισθητά, κλείνοντας πια ένα χρόνο συνεχούς μείωσης, εξέλιξη η οποία συμβαδίζει με την πορεία του δείκτη στις περισσότερες ευρωπαϊκές χώρες. Ο δείκτης στην Ελλάδα διαμορφώνεται στις 47,2 μονάδες από τις 55,4 μονάδες τον Ιανουάριο, καταγράφοντας έτσι νέα ιστορικά χαμηλή επίδοση, ενώ αντίστοιχο χαμηλό ρεκόρ σημειώνουν τον Φεβρουάριο άλλες 18 χώρες της ΕΕ, μεταξύ των οποίων το Ην. Βασίλειο, η Γερμανία, η Δανία, η Ολλανδία, η Αυστρία, η Πορτογαλία και η Κύπρος. Συνεπώς φαίνεται ότι η επιβράδυνση της υποχώρησης που είχε σημειωθεί τον προηγούμενο μήνα δεν συνεχίστηκε τον Φεβρουάριο, γεγονός το οποίο σημαίνει ότι η καθοδική τροχιά των τελευταίων μηνών, δεν έχει ακόμα ολοκληρωθεί. Από τους επιμέρους τομείς της οικονομίας καταγράφεται επιδείνωση σε όλους πλην των Υπηρεσιών, με εντονότερη εκείνη στη Βιομηχανία και το Λιανικό Εμπόριο και ηπιότερη στις Κατασκευές. Εξάλλου, η ανάκαμψη της καταναλωτικής εμπιστοσύνης τον προηγούμενο μήνα φαίνεται ότι ήταν μάλλον συγκυριακή, αφού ο δείκτης επανέρχεται σε πτωτική τροχιά, εντείνοντας έτσι την ήδη παρατεταμένη περίοδο απαισιοδοξίας. Αναλυτικότερα:

- στη **Βιομηχανία**, ενισχύονται οι αρνητικές προβλέψεις για την πορεία των παραγγελιών και της ζήτησης, αλλά και οι προβλέψεις μείωσης της παραγωγής το επόμενο τρίμηνο, με το ύψος των αποθεμάτων να θεωρείται υψηλότερο από το κανονικό από περισσότερες επιχειρήσεις σε σχέση με τον προηγούμενο μήνα.
- στις **Υπηρεσίες**, ελαφρώς καθοδικά κινούνται οι εκτιμήσεις για την πορεία των εργασιών και οι προβλέψεις των επιχειρήσεων για την εξέλιξη της ζήτησης, ενώ αντίθετα οι εκτιμήσεις για την τρέχουσα πορεία της βελτιώνονται.
- έντονα αρνητικό είναι το κλίμα στο **Λιανικό Εμπόριο**, με κατακόρυφη πτώση στις εκτιμήσεις για τις τρέχουσες πωλήσεις, διόγκωση του επιπέδου των αποθεμάτων και υποχώρηση των προβλέψεων για τη βραχυπρόθεσμη εξέλιξη των πωλήσεων στο επόμενο τρίμηνο. Ωστόσο υπάρχουν και κλάδοι όπου ανακόπτεται η πτωτική πορεία των επιχειρηματικών προσδοκιών, όπως στα Υφάσματα – Ένδυση - Υπόδηση και τα Πολυκαταστήματα.
- στις **Κατασκευές**, σημαντική υποχώρηση καταγράφεται στις εκτιμήσεις για το επίπεδο του προγράμματος εργασιών, η οποία εν μέρει ωστόσο αντισταθμίζεται από τη βελτίωση του δείκτη της απασχόλησης του κλάδου, αν και εξακολουθούν να υπερτερούν όσοι προβλέπουν μείωση έναντι όσων προβλέπουν άνοδο.
- η **Καταναλωτική εμπιστοσύνη** υποχωρεί εκ νέου, ύστερα από την πρόσκαιρη βελτίωση του Ιανουαρίου, με έντονη επιδείνωση τόσο στις προβλέψεις των καταναλωτών για την οικονομική τους κατάσταση και την οικονομική κατάσταση της χώρας, όσο και στην πρόθεση αποταμίευσης. Η μεγαλύτερη απαισιοδοξία καταγράφεται όμως στις προβλέψεις για την εξέλιξη της ανεργίας, οι οποίες διαμορφώνονται σε ιστορικά χαμηλά επίπεδα τον Φεβρουάριο, υποδηλώνοντας έτσι τον έντονο φόβο των καταναλωτών για τις συνέπειες της κρίσης σε θέσεις εργασίας.

Στις επόμενες ενότητες ακολουθούν οι αναλυτικές εξελίξεις ανά τομέα.

B. ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ - ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ - ΛΙΑΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ - ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ

ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 2009

1. ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑ: Νέα υποχώρηση των επιχειρηματικών προσδοκιών, χαμηλό επίπεδο ζήτησης

Ο Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στη **Βιομηχανία** εξακολουθεί και τον Φεβρουάριο να κινείται πτωτικά, φθάνοντας στις 62,8 μονάδες από τις 68,2 μονάδες τον Ιανουάριο. Η ελαφρά υποχώρηση του περασμένου μήνα εξελίσσεται έτσι σε εντονότερη πτώση τον Φεβρουάριο και τελικά δίνει συνέχεια στην καθοδική πορεία του δείκτη των τελευταίων μηνών. Φαίνεται ως εκ τούτου ότι η διάρκεια της περιόδου χαμηλών προσδοκιών και απαισιόδοξων προβλέψεων παρατείνεται και η αβεβαιότητα που χαρακτηρίζει την οικονομική δραστηριότητα του τομέα επιτείνεται. Στην πλειονότητα των δεικτών δραστηριότητας, με ελάχιστες εξαιρέσεις, υπερισχύουν οι αρνητικές εκτιμήσεις και προβλέψεις έναντι των θετικών. Αναλυτικότερα:

α) Στις προβλέψεις για την εξέλιξη της **παραγωγής τους προσεχείς 3-4 μήνες**, το σχετικό ισοζύγιο δεν μεταβάλλεται τον Φεβρουάριο, παραμένοντας ωστόσο σε πολύ χαμηλά επίπεδα, στις -16 μονάδες, αφού οι απαισιόδοξοι κυριαρχούν έναντι των αισιόδοξων. Πάντως σχεδόν οι μισές επιχειρήσεις δηλώνουν ότι αναμένουν σταθερότητα (47% έναντι 43% τον προηγούμενο μήνα) στην παραγωγή τους.

β) Έντονη είναι η πτώση που καταγράφεται σε σχέση με τον Ιανουάριο στις εκτιμήσεις των επιχειρήσεων για το **τρέχον επίπεδο παραγγελιών και ζήτησης**, με το σχετικό αρνητικό ισοζύγιο να διευρύνεται σημαντικά και να διαμορφώνεται στις -61 μονάδες τον Φεβρουάριο. Άλλωστε, τα ποσοστά των επιχειρήσεων που δηλώνουν ότι το σύνολο των παραγγελιών (εγχώριες και εξωτερικού) που έχουν προς εκτέλεση είναι υψηλό για την εποχή – αυτοί δηλαδή που αντιπροσωπεύουν τους πλέον αισιόδοξους - είναι σχεδόν μηδενικά τους τελευταίους μήνες (1% τον Φεβρουάριο από 4% τον Ιανουάριο).

γ) Δυσμενέστερες του Ιανουαρίου είναι και οι εκτιμήσεις για τις **παραγγελίες και τη ζήτηση εξωτερικού**, αφού τρεις στις πέντε επιχειρήσεις (48% τον Ιανουάριο) κρίνουν ότι οι παραγγελίες από το εξωτερικό είναι χαμηλές για την εποχή, ενώ μόλις το 3% (7% τον προηγούμενο μήνα) εκτιμά ότι αυτές βρίσκονται σε υψηλό για την εποχή επίπεδο. Αρνητικές είναι και οι **προβλέψεις για τις εξαγωγές τους προσεχείς μήνες**, παρά την ήπια βελτίωση δύο μονάδων που φέρνει το αρνητικό ισοζύγιο στις -12 μονάδες.

δ) Ανοδική είναι τον Φεβρουάριο και η πορεία του ποσοστού των επιχειρήσεων, που εκτιμά το ύψος των **αποθεμάτων έτοιμων προϊόντων** του ως υψηλό για την εποχή (35% έναντι 32% στην προηγούμενη μέτρηση), με αποτέλεσμα το σχετικό ισοζύγιο να διευρύνεται στις +31 μονάδες από τις +28 μονάδες τον Ιανουάριο. Και αυτόν τον μήνα ωστόσο, ένα 62% των επιχειρήσεων (64% τον Ιανουάριο) δηλώνει ότι τα αποθέματά του βρίσκονται σε φυσιολογικά για την εποχή επίπεδα.

ε) Ο ποσοτικός δείκτης των **μηνών εξασφαλισμένης παραγωγής**, ο οποίος συνιστά σημαντικό κριτήριο για τις πραγματικές μεταβολές στην παραγωγή, μεταβάλλεται σημαντικά, τον Φεβρουάριο στους 4,3 μήνες από τους 4,7 τον Ιανουάριο, εξέλιξη η οποία άλλωστε συμβαδίζει και με τις προβλέψεις μείωσης της παραγωγής. Στο ίδιο πλαίσιο το **ποσοστό χρησιμοποίησης εργοστασιακού δυναμικού** περιορίζεται επίσης και τον Φεβρουάριο, στο 70,5% (από 72,2% τον Ιανουάριο και 73,8% τον Δεκέμβριο), στη χαμηλότερη τιμή των τελευταίων 4 ετών. Συνεπώς φαίνεται τον Φεβρουάριο οι ποιοτικές προβλέψεις για υποχώρηση της δραστηριότητας στη Βιομηχανία να μεταφράζονται και σε ουσιαστική υποχώρηση των ποσοτικών μεγεθών, τουλάχιστον όπως αυτοί εκφράζονται από τους δύο δείκτες.

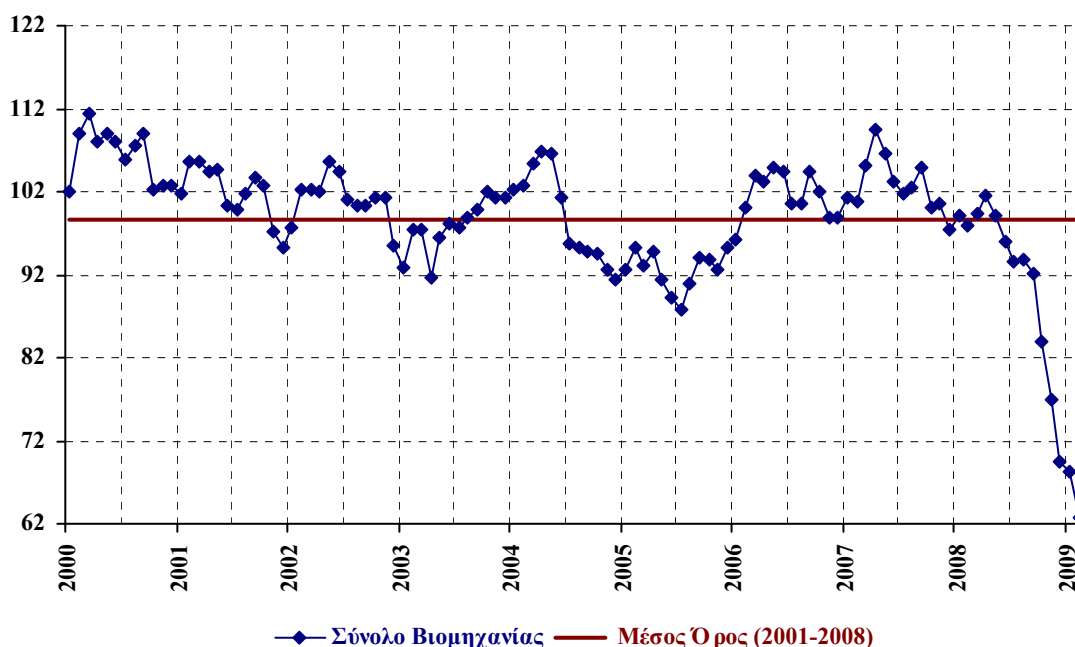
Πίνακας 2: Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στη Βιομηχανία

	2001-2009			Μ.Ο έτους							
	Min	Max	M.O	2004	2005	2006	2007	2008			
Βιομηχανία (1996-2006=100)	62,8	109,5	98,6	99,1	92,6	101,5	102,8	91,9			
	Φεβ-09	Απρλ-07									
2008											
I	Φ	M	A	M	I	I	A	Σ	O	N	Δ
99,2	97,8	99,4	101,4	99,2	96,0	93,7	93,9	92,2	83,9	76,8	69,4
2009											
I	Φ	M	A	M	I	I	A	Σ	O	N	Δ
68,2	62,8										

Σημείωση: Ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών υπολογίζεται με βάση τις προοπτικές για την παραγωγή, τις εκτιμήσεις για το ύψος των αποθεμάτων και τις εκτιμήσεις για τη συνολική ζήτηση.

Πηγή: IOBE

Διάγραμμα 2: Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στη Βιομηχανία (1996-2006=100)



Πηγή: IOBE

στ) Η σταθερή πτώση στις θετικές **προβλέψεις για την απασχόληση** δεν ανατρέπεται ούτε τον Φεβρουάριο, αφού η δύσκολη οικονομική συγκυρία πλήττει έντονα το σύνολο της

ευρωπαϊκής βιομηχανίας, με τα επίπεδα της ανεργίας να κινούνται ανοδικά σε πολλές χώρες. Από τις ελληνικές βιομηχανικές επιχειρήσεις, εκείνες που αναμένουν πτώση της απασχόλησης του τομέα αυξάνονται σε δύο στις πέντε (37% τον Ιανουάριο), με το σχετικό αρνητικό ισοζύγιο τελικά να διευρύνεται, στις -39 από τις -35 μονάδες τον Ιανουάριο.

ζ) Τον Φεβρουάριο πληθαίνουν σε σχέση με τον περασμένο μήνα και οι επιχειρήσεις οι οποίες προβλέπουν πτώση στις **τιμές πώλησης των προϊόντων τους** το επόμενο τρίμηνο. Το σχετικό ισοζύγιο διαμορφώνεται έτσι σε νέα ιστορικά χαμηλά επίπεδα, στις -15 μονάδες από τις -10 μονάδες τον προηγούμενο μήνα, με τη σταθερή αυτή τάση αποκλιμάκωσης να εκφράζει την προσπάθεια ενίσχυσης της ζήτησης μέσω ελκυστικότερων τιμών.

Το κλίμα είναι δυσμενέστερο του Ιανουαρίου σε όλες τις κατηγορίες αγαθών της Βιομηχανίας, με εντονότερη την πτώση των προσδοκιών στα Κεφαλαιουχικά αγαθά και ηπιότερη εκείνη στα Ενδιάμεσα αγαθά. Αναλυτικότερα:

Στα **Καταναλωτικά Αγαθά**, ο Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών περιορίζεται κατά οκτώ μονάδες και διαμορφώνεται στις 72,8 μονάδες, καταγράφοντας έτσι νέα ιστορικά χαμηλή τιμή. Η δυσαρέσκεια είναι καθολική, όπως φαίνεται από τα επιμέρους στοιχεία δραστηριότητας των επιχειρήσεων: τα επίπεδα των παραγγελιών και της εγχώριας ζήτησης κινούνται πτωτικά, με τις μισές επιχειρήσεις να τα κρίνουν ως χαμηλά για την εποχή, ενώ κατακόρυφη είναι και η πτώση στις αντίστοιχες εκτιμήσεις για τις παραγγελίες και τη ζήτηση από το εξωτερικό. Παρόλο που το ύψος των αποθεμάτων δεν καταγράφει μεγάλη διόγκωση τον Φεβρουάριο, με το 75% να το κρίνει ως κανονικό για την εποχή (80% στην προηγούμενη μέτρηση), οι εκτιμήσεις για την τρέχουσα παραγωγή και τις πωλήσεις είναι σημαντικά δυσμενέστερες του Ιανουαρίου. Επιπλέον, η άμβλυση των αρνητικών προβλέψεων του προηγούμενου μήνα για την παραγωγή τους προσεχείς μήνες δεν διατηρείται τον Φεβρουάριο και πλέον υπερτερούν και πάλι όσοι αναμένουν υποχώρησή της βραχυπρόθεσμα, έναντι όσων κρίνουν ότι αυτή θα αυξηθεί. Η εξέλιξη αυτή επηρεάζει και το ήδη αρνητικό ισοζύγιο προβλέψεων και τις βραχυπρόθεσμες πωλήσεις, ενώ εξακολουθούν να πλήττονται οι προβλέψεις για την απασχόληση, όπου πλέον ένας στους τέσσερις αναμένει μείωσή της το επόμενο τρίμηνο (16% τον Ιανουάριο). Τέλος, η τάση αποκλιμάκωσης των τιμών μετριάζεται τον Φεβρουάριο.

Στα **Κεφαλαιουχικά Αγαθά**, ο Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών ανακόπτει την ανοδική πορεία του περασμένου μήνα και υποχωρεί έντονα, κατά 14 μονάδες, φθάνοντας τις 58,3 μονάδες και καταγράφοντας επίσης ιστορικά χαμηλό ρεκόρ. Αν και οι αρνητικές εκτιμήσεις για την τρέχουσα παραγωγή, τις πωλήσεις, αλλά και το επίπεδο παραγγελιών και ζήτησης από το εξωτερικό, αμβλύνονται, δεν κατορθώνουν να εξομαλύνουν την αβεβαιότητα η οποία αποτυπώνεται στις μελλοντικές προσδοκίες από τη ζήτηση. Έτσι, κατακόρυφη είναι η πτώση που σημειώνεται στις προβλέψεις για την παραγωγή και τις συνολικές πωλήσεις του επόμενου τριμήνου, όπου τρεις στις πέντε επιχειρήσεις αναμένουν υποχώρηση (42% στη μέτρηση Ιανουαρίου). Επιπροσθέτως, το ύψος των παραγγελιών και της τρέχουσας ζήτησης κρίνεται ως χαμηλό για τη εποχή από περισσότερες επιχειρήσεις σε σχέση με τον προηγούμενο μήνα (62% έναντι 58%), γεγονός το οποίο αντανακλάται και στην άνοδο του πλήθους των επιχειρήσεων που εκτιμούν διόγκωση στα αποθέματά τους. Δυσοίωνες παραμένουν και οι προβλέψεις για

την εξέλιξη της απασχόλησης, με το συντριπτικό 73% των επιχειρήσεων να αναμένει μείωση της στο επόμενο τρίμηνο.

Οριακή είναι η υποχώρηση η οποία καταγράφεται στα **Ενδιάμεσα Αγαθά**, με το σχετικό δείκτη να παραμένει ωστόσο σε ιστορικά χαμηλά επίπεδα, στις 53,4 μονάδες (54,2 μονάδες τον Ιανουάριο). Από τα επιμέρους στοιχεία δραστηριότητας, καταγράφονται δύο αντίρροπες τάσεις: από τη μία πλευρά αποτυπώνεται έντονη δυσαρέσκεια των επιχειρήσεων στις τρέχουσες εκτιμήσεις τους, ενώ την ίδια στιγμή οι προβλέψεις που αποτυπώνουν για το επόμενο τρίμηνο είναι λιγότερο απαισιόδοξες σε σχέση με τον Ιανουάριο. Έτσι, δυσμενέστερες του προηγούμενου μήνα είναι οι αποτιμήσεις των επιχειρήσεων για την τρέχουσα παραγωγή και τις πωλήσεις, όπου μόλις μία στις δέκα επιχειρήσεις εκτιμά άνοδο, ενώ μεγάλη φαίνεται πως είναι η απογοήτευση από το τρέχον επίπεδο παραγγελιών και ζήτησης, αφού το 76% (66% στη μέτρηση Ιανουαρίου) υποστηρίζει ότι αυτές βρίσκονται σε χαμηλό για την εποχή ύψος. Η δυσαρέσκεια διατρέχει και τις εκτιμήσεις για τις εξαγωγές που παραμένουν αναιμικές. Από την άλλη πλευρά πάντως, επικρατεί σχετικά μικρότερη απαισιοδοξία στις βραχυπρόθεσμες προβλέψεις, τόσο για την εξέλιξη της παραγωγής και των πωλήσεων, όσο και για τις εξαγωγές, όπου μάλιστα το σχετικό ισοζύγιο περιορίζεται στις -10 από τις -39 μονάδες του Ιανουαρίου. Οι προβλέψεις για την απασχόληση δεν μεταβάλλονται τον Φεβρουάριο, με τις μισές σχεδόν επιχειρήσεις να προβλέπουν υποχώρησή της. Τέλος, τα αποθέματα παραμένουν στα επίπεδα του προηγούμενου μήνα, με τις μισές να τα κρίνουν ως κανονικά για την εποχή (54% τον Ιανουάριο), ενώ έντονη είναι η αποκλιμάκωση των προβλέψεων για τις τιμές.

2. ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ: Ελαφρά βελτίωση των προσδοκιών στα Δημόσια Έργα

Ο Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στις **Κατασκευές** ανακόπτει την καθοδική πορεία των τελευταίων μηνών και σημειώνει ελαφρά άνοδο τον Φεβρουάριο, φθάνοντας τις 68,3 μονάδες από τις 65 μονάδες τον Ιανουάριο, παραμένοντας ωστόσο σε πολύ χαμηλά επίπεδα. Στην εξέλιξη αυτή συμβάλλει ως επί το πλείστον η ενίσχυση των θετικών προβλέψεων για την πορεία της απασχόλησης του κλάδου το επόμενο διάστημα, με αποτέλεσμα το σχετικό ισοζύγιο να βελτιώνεται, αν και παραμένει αρνητικό (-25 μονάδες έναντι -37 τον Ιανουάριο). Από την άλλη πλευρά, οι αρνητικές προβλέψεις των επιχειρήσεων για τις εργασίες τους το επόμενο τρίμηνο ενισχύονται, με το σχετικό αρνητικό ισοζύγιο να διευρύνεται στις -39 μονάδες (-44 μονάδες τον Ιανουάριο). Η εικόνα για το τρέχον επίπεδο εργασιών είναι επίσης σημαντικά δυσμενέστερη του προηγούμενου μήνα, με τις επιχειρήσεις οι οποίες εκτιμούν ότι οι εργασίες τους σε σχέση με το προηγούμενο τρίμηνο μειώθηκαν έναντι όσων υποστηρίζουν το αντίθετο, να υπερτερούν πλέον σημαντικά (-21 από +5 μονάδες το σχετικό ισοζύγιο). Εν τούτοις, σε πραγματικούς όρους οι μήνες εξασφαλισμένης δραστηριότητας περιορίζονται οριακά στους 17,1 (18,2 τον Ιανουάριο), υποδηλώνοντας όμως σχετική επάρκεια της δραστηριότητας των επιχειρήσεων για το επόμενο διάστημα. Οι προβλέψεις για τις τιμές εξακολουθούν να συγκλίνουν σε τάση μείωσής τους, ενώ μικρό παραμένει το ποσοστό των επιχειρήσεων που δηλώνει ότι δεν αντιμετωπίζει προσκόμματα στη λειτουργία του (12% έναντι 11% τον Ιανουάριο), με την πλειονότητα (37%) να δηλώνει ότι αντιμετωπίζει εμπόδια τα οποία

οφείλονται στην αυξημένη γραφειοκρατία και τη δυσμενή οικονομική συγκυρία (37%), τη χαμηλή ζήτηση (28%) και τις δυσκολίες χρηματοδότησης (18%).

Από τους επιμέρους κλαδικούς δείκτες ωστόσο διαπιστώνεται ότι η βελτίωση του κλίματος τον Φεβρουάριο προέρχεται αποκλειστικά από τις Κατασκευές Δημοσίων Έργων, καθώς στις Ιδιωτικές Κατασκευές, οι προσδοκίες υποχωρούν σε εξαιρετικά χαμηλά επίπεδα. Αναλυτικότερα:

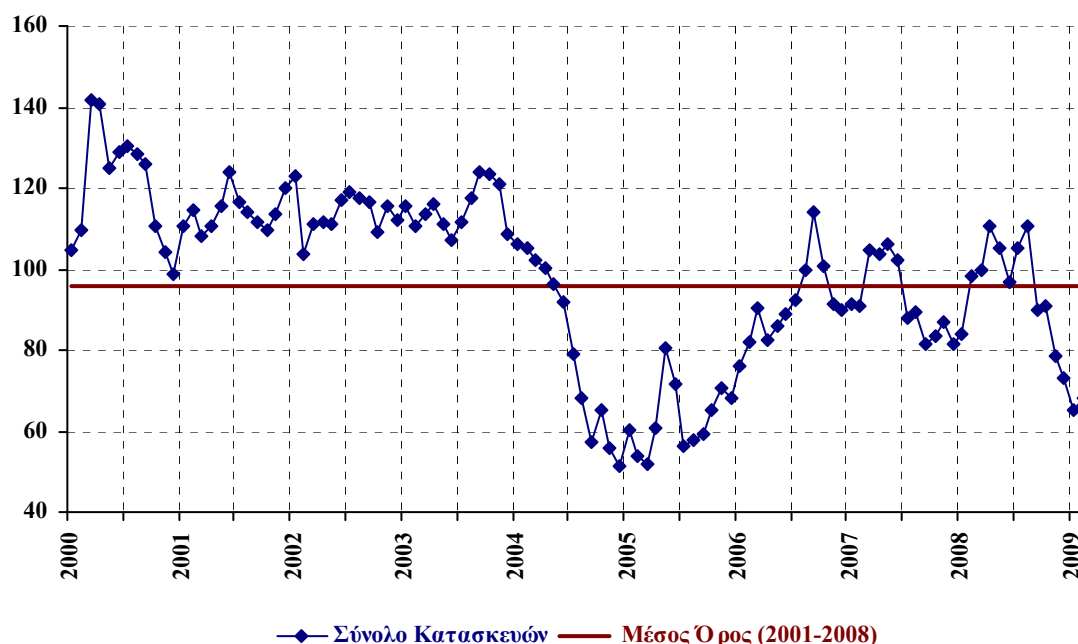
Πίνακας 3: Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στις Κατασκευές

				2001-2008		Μ.Ο έτους					
		Min	Max	Μ.Ο		2004	2005	2006	2007	2008	
Κατασκευές (1996-2006=100)		51,4	123,8	95,8		81,5	63,0	91,1	92,5	95,3	
		<i>Δεκ-04</i>	<i>Σεπτ-03</i>								
2008											
I	Φ	M	A	M	I	I	A	Σ	O	N	Δ
84,2	98,1	99,7	110,5	105,4	97,0	105,2	110,5	90,0	90,9	78,7	73,0
2009											
I	Φ	M	A	M	I	I	A	Σ	O	N	Δ
65,0	68,3										

Σημείωση: Ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών υπολογίζεται με βάση τις εκτιμήσεις για το πρόγραμμα των εργασιών και τις προβλέψεις για την απασχόληση.

Πηγή: IOBE

Διάγραμμα 3: Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στις Κατασκευές (1996-2006=100)



Πηγή: IOBE

Στις **Ιδιωτικές Κατασκευές** ο Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών υποχωρεί σε νέο ιστορικά χαμηλό ρεκόρ και διαμορφώνεται στις 31,9 μονάδες (40,7 μονάδες τον περασμένο μήνα), εξέλιξη η οποία είναι κατά κύριο λόγο αποτέλεσμα της πτώσης του επιπέδου προγράμματος εργασιών στις κατασκευές λοιπών ιδιωτικών κτιρίων. Αναλυτικότερα, καταγράφεται έντονη πτώση στις προβλέψεις για την εξέλιξη της απασχόλησης του κλάδου,

αφού καμία επιχείρηση δεν αναμένει άνοδό της το επόμενο διάστημα, ενώ εκείνες που προβλέπουν και νέα αποδυνάμωσή της ενισχύονται στο συντριπτικό 78% (από 56% τον Ιανουάριο). Από την άλλη πλευρά, οι εκτιμήσεις των επιχειρήσεων για το επίπεδο εργασιών το τελευταίο τρίμηνο κυμαίνονται μεν σε χαμηλά επίπεδα, παρουσιάζοντας ωστόσο μερική βελτίωση, με δύο στις πέντε επιχειρήσεις να εκτιμούν σταθερότητα. Οι δυσμενείς συνθήκες των προηγούμενων μηνών φαίνεται να επιτείνονται και να δυσκολεύουν ακόμα περισσότερο τη δραστηριότητα, αφού μόλις 13% των επιχειρήσεων δηλώνει ότι δεν συναντά εμπόδια στην παραγωγική του δραστηριότητα. Αντίθετα, το 56% των επιχειρήσεων δηλώνει τη χαμηλή ζήτηση ως το βασικότερο πρόσκομμα της λειτουργίας του. Τέλος, οι προβλέψεις για τις τιμές καταγράφουν περαιτέρω αποκλιμάκωση, με το σχετικό αρνητικό ισοζύγιο να διπλασιάζεται τον Φεβρουάριο στις -36 μονάδες.

Αντίθετα, η εικόνα των προσδοκιών στις **Κατασκευές Δημοσίων Έργων** βελτιώνεται τον Φεβρουάριο, αφού ο σχετικός δείκτης ανακάμπτει κατά 7 σχεδόν μονάδες, στις 87,9 μονάδες, επίδοση η οποία υπολείπεται ωστόσο έναντι της αντίστοιχης περυσινής (100,5 μονάδες). Ενώ οι προβλέψεις των επιχειρήσεων για το επίπεδο προγράμματος των εργασιών τους το επόμενο διάστημα εξασθενούν, με το 45% να προβλέπει υποχώρηση (30% τον Ιανουάριο), από την άλλη πλευρά, οι προσδοκίες που διατυπώνονται για τη βραχυπρόθεσμη πορεία της απασχόλησης είναι σαφώς ευνοϊκότερες του Ιανουαρίου, με τις θετικές και τις αρνητικές προβλέψεις να ισοσκελίζονται (έναντι του αρνητικού ισοζυγίου -26 μονάδων τον Ιανουάριο). Παρόλα αυτά, το τρέχον πρόγραμμα εργασιών εκτιμάται χαμηλότερο από περισσότερες επιχειρήσεις σε σχέση με τον περασμένο μήνα, καθιστώντας το σχετικό ισοζύγιο αρνητικό, ενώ στις προβλέψεις για τις τιμές, το ποσοστό εκείνων που αναμένουν σταθερότητα διευρύνεται στο 53% (32% τον Ιανουάριο). Οι μήνες εξασφαλισμένης δραστηριότητας υποχωρούν επίσης, αλλά παραμένουν υψηλοί καθώς ξεπερνούν τους 20 μήνες έναντι 23 τον Ιανουάριο. Τέλος, παρά την άμβλυση της έντονης απαισιοδοξίας που αποτυπώνεται με την άνοδο των δείκτη, ακόμα είναι μικρό - αν και ανώτερο του Ιανουαρίου - το ποσοστό των επιχειρήσεων που δηλώνει ότι δεν συναντά εμπόδια στη διεξαγωγή της παραγωγικής δραστηριότητάς του (11% από 8%). Οι μισές ωστόσο επιχειρήσεις προβάλλουν τις εκπώσεις στις τιμές των κατασκευαστικών έργων και άλλα θεσμικά προσκόμματα ως τα βασικότερα προβλήματα που αντιμετωπίζουν στη λειτουργία τους (20%).

3. ΛΙΑΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ: Νέα πτώση των προσδοκιών, με κλαδικές διαφοροποιήσεις

Οι προσδοκίες στον τομέα του **Λιανικού Εμπορίου** διαμορφώνονται τον Φεβρουάριο σε νέα ιστορικά χαμηλά επίπεδα, με το σχετικό δείκτη να υποχωρεί στις 62,9 μονάδες από τις 65,3 μονάδες τον Ιανουάριο. Από τα επιμέρους στοιχεία δραστηριότητας του τομέα, τα περισσότερα καταγράφουν αρνητική μεταβολή σε σχέση με τον Ιανουάριο, με εξαίρεση τις προβλέψεις για τις βραχυπρόθεσμες πωλήσεις, όπου το σχετικό αρνητικό ισοζύγιο αμβλύνεται στις -20 από τις -25 μονάδες τον Ιανουάριο. Παρόλα αυτά, οι εκτιμήσεις τόσο για τις τρέχουσες πωλήσεις, όσο και για το επίπεδο των αποθεμάτων είναι δυσμενέστερες του προηγούμενου μήνα, ενώ και στις προβλέψεις για τις παραγγελίες προς τους προμηθευτές

τους, πάνω από τις μισές επιχειρήσεις αναμένουν υποχώρηση. Η βελτίωση στις προβλέψεις για την απασχόληση του κλάδου του προηγούμενου μήνα, δίνει τη θέση της σε λιγότερο ευνοϊκές προβλέψεις τον Φεβρουάριο, με τρεις στις πέντε επιχειρήσεις να αναμένουν σταθερότητα το επόμενο διάστημα. Τέλος, η πτωτική τάση για το επίπεδο των τιμών που έχει διαμορφωθεί ους τελευταίους μήνες διατηρείται, με το σχετικό ισοζύγιο να διευρύνεται στις -13 από -9 μονάδες τον Ιανουάριο.

Η εικόνα όμως τους επιμέρους κλάδους εμφανίζει αρκετές διαφοροποιήσεις, καθώς καταγράφεται άνοδος στους δείκτες προσδοκιών στα Υφάσματα – Ένδυση – Υπόδηση, τα Πολυκαταστήματα, αλλά και, οριακά, στα Οχήματα – Ανταλλακτικά, οι οποίες ωστόσο δεν καταφέρνουν να αντισταθμίσουν την πτώση των προσδοκιών στους υπόλοιπους κλάδους. Αναλυτικότερα:

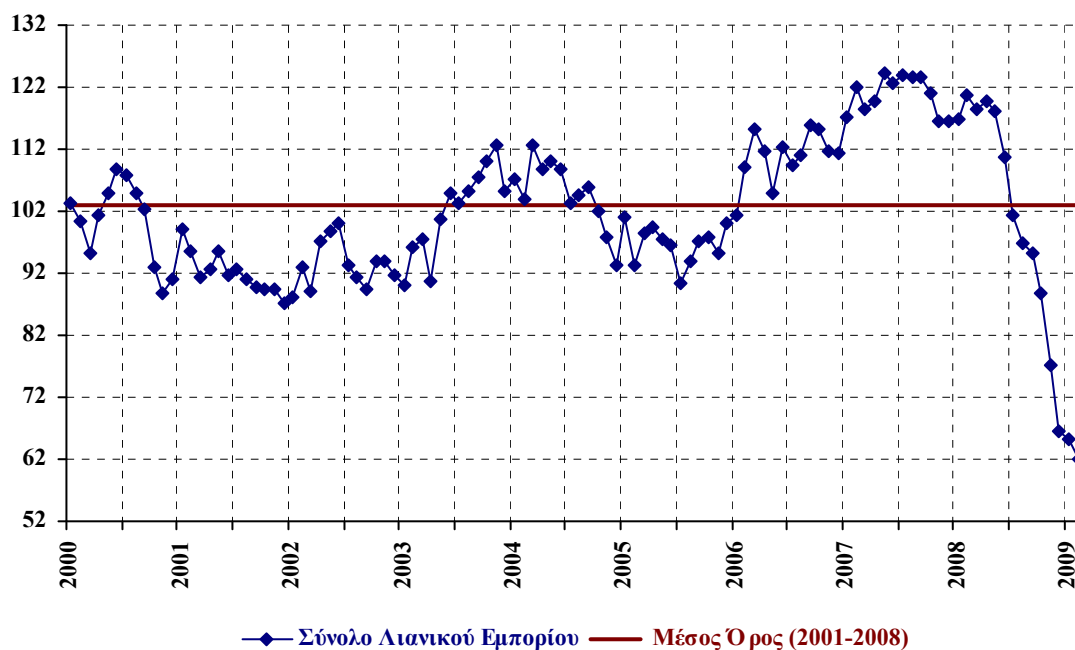
Πίνακας 4: Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στο Λιανικό Εμπόριο

				2001-2008		Μ.Ο έτους					
		Min	Max	Μ.Ο		2004	2005	2006	2007	2008	
Λιανικό Εμπόριο (1996-2006=100)		61,9	124,3	102,9		104,8	96,8	110,8	120,8	102,5	
		Φεβ-09	Μαι-07								
2008											
I	Φ	M	A	M	I	I	A	Σ	O	N	Δ
117,0	120,8	118,5	119,7	118,1	110,6	101,3	96,9	95,3	88,7	77,1	66,5
2009											
I	Φ	M	A	M	I	I	A	Σ	O	N	Δ
65,3	61,9										

Σημείωση: Ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών υπολογίζεται με βάση τις εκτιμήσεις και προβλέψεις για τις πωλήσεις και το ύψος των αποθεμάτων.

Πηγή: IOBE

Διάγραμμα 4: Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στο Λιανικό Εμπόριο (1996-2006=100)



Πηγή: IOBE

Ο Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στα **Τρόφιμα – Ποτά – Καπνός** κινείται καθοδικά κατά 14 σχεδόν μονάδες τον Φεβρουάριο, ανακόπτοντας έτσι την άνοδο του περασμένου μήνα, και διαμορφώνεται στις 91,1 μονάδες, τη χαμηλότερη επίδοση των τελευταίων 3½ ετών. Αισθητή είναι η πτώση που καταγράφεται στις εκτιμήσεις των επιχειρήσεων για τις τρέχουσες πωλήσεις του κλάδου, όπου δύο στις πέντε επιχειρήσεις κρίνουν ότι αυτές μειώθηκαν το τελευταίο τρίμηνο (μόλις 9% αντίστοιχα τον Ιανουάριο). Η υποχώρηση αυτή συμπαρασύρει και τις προβλέψεις για τις βραχυπρόθεσμες πωλήσεις, οι οποίες επίσης περιορίζονται, αν και πιο συγκρατημένα. Το ίδιο άλλωστε συμβαίνει και με τις προβλέψεις για τις προσεχείς παραγγελίες, παρόλο που πάνω από τις μισές επιχειρήσεις αναμένουν σταθερότητα (43% τον Ιανουάριο). Σε όρους απασχόλησης, η βελτίωση στις προβλέψεις του προηγούμενου μήνα δεν διατηρείται τον Φεβρουάριο, με το σχετικό ισοζύγιο να περιορίζεται στο +36 από +55. Το γεγονός όμως ότι από διατηρείται θετικό σημαίνει ότι τουλάχιστον αυτός ο κλάδος του λιανεμπορίου φαίνεται όχι απλώς να διατηρεί τις θέσεις εργασίας που προσφέρει αλλά να τις ενισχύει. Θετική είναι και η εξέλιξη στις εκτιμήσεις για τα αποθέματα, όπου υπερτερούν αριθμητικά, έστω και οριακά, οι επιχειρήσεις που δηλώνουν ότι αυτά βρίσκονται σε χαμηλά για την εποχή επίπεδα.

Ανοδική είναι η πορεία του Δείκτη Επιχειρηματικών Προσδοκιών στα **Υφάσματα – Ένδυση – Υπόδηση**, ο οποίος διαμορφώνεται στις 91,2 μονάδες από τις 85,5 μονάδες τον Ιανουάριο. Από τα επιμέρους στοιχεία δραστηριότητας του κλάδου, καταγράφεται σχετική σταθερότητα, μετά την έντονη υποχώρηση του Ιανουαρίου, στις εκτιμήσεις των τρεχουσών πωλήσεων, καθώς και στο επίπεδο των αποθεμάτων, όπου το σχετικό ισοζύγιο παραμένει στις +23 μονάδες τον Φεβρουάριο. Παρόλα αυτά, οι προοπτικές των επιχειρήσεων για τις πωλήσεις του επόμενου τριμήνου δείχνουν ανάκαμψη, αφού υπερδιπλασιάζεται το σχετικό ισοζύγιο στις +32 μονάδες. Έντονη είναι και η άνοδος των θετικών προβλέψεων για την εξέλιξη της απασχόλησης του κλάδου, όπου και εδώ το αντίστοιχο ισοζύγιο απαντήσεων υπερδιπλασιάζεται, φθάνοντας τις +50 μονάδες. Ωστόσο, η αισιοδοξία του κλάδου είναι μάλλον συγκρατημένη, εφόσον οι προβλέψεις για τις παραγγελίες του επόμενου τριμήνου βαίνουν δυσμενέστερες του Ιανουαρίου, ενώ οι αντίστοιχες προβλέψεις για την εξέλιξη των τιμών προοιωνίζονται σταθερότητα.

Υποχώρηση καταγράφεται και τον Φεβρουάριο στις προσδοκίες στα **Είδη Οικιακού Εξοπλισμού**, αν και ηπιότερη σε σχέση με την αντίστοιχη του Ιανουαρίου και το σχετικό δείκτη να διαμορφώνεται στις 57,9 μονάδες, τη χαμηλότερη τιμή από τον Απρίλιο του 1995. Η δυσαρέσκεια αποτυπώνεται στους περισσότερους επιμέρους δείκτες. Έτσι, οι αρνητικές εκτιμήσεις για τις τρέχουσες πωλήσεις διευρύνονται, με επτά στις δέκα επιχειρήσεις να καταγράφουν υποχώρηση (62% τον Ιανουάριο), αν και οι αντίστοιχες εκτιμήσεις για το επίπεδο των αποθεμάτων παραμένουν σταθερές. Αντίθετα, οι προβλέψεις για το επίπεδο των βραχυπρόθεσμων παραγγελιών καταγράφουν υποχώρηση, ενώ σημαντική πτώση σημειώνεται και στις προσδοκίες για την πορεία της απασχόλησης, με το σχετικό ισοζύγιο να διευρύνεται τον Φεβρουάριο κατά 9 μονάδες, στις -25. Μικρά περιθώρια για αισιοδοξία αφήνουν οι προβλέψεις των προσεχών πωλήσεων του κλάδου, με το σχετικό αρνητικό ισοζύγιο να αμβλύνεται στις -25 από τις -30 μονάδες τον Ιανουάριο. Τέλος, σε όρους τιμών η έντονη

αποκλιμάκωση του περασμένου μήνα ανακόπτεται και πλέον οι επιχειρήσεις που αναμένουν πτώση των τιμών περιορίζονται στο 31% (από 46%).

Η παρατεταμένη κρίση που διέρχεται το τελευταίο οκτάμηνο ο κλάδος **Οχήματα – Ανταλλακτικά** δεν ανατρέπεται τον Φεβρουάριο, αλλά σταθεροποιείται στα χαμηλά επίπεδα στα οποία έχει διαμορφωθεί τους τελευταίους μήνες. Έτσι, ο σχετικός Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών τον Φεβρουάριο σημειώνει ισχνή άνοδο στις 24,3 μονάδες (23,7 μονάδες τον Ιανουάριο), με τις εκτιμήσεις για την τρέχουσα κατάσταση των επιχειρήσεων να παραμένουν σε εξαιρετικά χαμηλά επίπεδα. Περαιτέρω πτώση εμφανίζει και το επίπεδο των παραγγελιών βραχυπρόθεσμα, όπου εννιά στις δέκα επιχειρήσεις αναμένουν υποχώρηση. Από την άλλη πλευρά, αν και το επίπεδο των αποθεμάτων δεν μεταβάλλεται, παραμένει ιδιαίτερα υψηλό, ενώ βελτίωση καταγράφεται στους δείκτες πρόβλεψης της απασχόλησης του κλάδου, όπου πλέον πάνω από τις μισές επιχειρήσεις αναμένουν σταθερότητα (23% τον Ιανουάριο), χωρίς καμία ωστόσο να διαβλέπει άνοδο. Επιπλέον, η εικόνα των πωλήσεων στο επόμενο τρίμηνο παραμένει αναιμική, παρόλο που το σχετικό ισοζύγιο αμβλύνεται τον Φεβρουάριο στις -67 μονάδες από -72. Τέλος, έντονα πτωτική είναι και η τάση στις προοπτικές για τις τιμές πώλησης του επόμενου τριμήνου.

Αντίθετα με τους περισσότερους κλάδους του Εμπορίου, σημαντική άνοδος άνω των 20 μονάδων καταγράφεται στα **Πολυκαταστήματα** τον Φεβρουάριο. Ο Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών διαμορφώνεται πλέον στις 119,5 μονάδες, με την επίδοση αυτή να κινείται μάλιστα στα ίδια επίπεδα με την αντίστοιχη περυσινή (120,9 μονάδες). Η ισχυρή ανάκαμψη του κλάδου φαίνεται να ερμηνεύεται ως ένα βαθμό από την ικανοποιητική πορεία των πωλήσεων κατά την περίοδο των εκπτώσεων. Ευοίωνες μάλιστα προσδοκίες διατυπώνονται είναι εμφανείς και στις βραχυπρόθεσμες προβλέψεις για τις πωλήσεις το επόμενο διάστημα, με τις επιχειρήσεις να αναμένουν ότι θα διατηρήσουν τη δυναμική τους. Έτσι, και οι προβλέψεις για το επίπεδο των παραγγελιών διογκώνονται, με το σχετικό δείκτη σχεδόν να τριπλασιάζεται τον Φεβρουάριο, στις +27 μονάδες. Οι εκτιμήσεις για το επίπεδο των αποθεμάτων είναι επίσης ικανοποιητικές, με τη συντριπτική πλειονότητα (93%) να δηλώνει ότι αυτά βρίσκονται σε κανονικά για την εποχή επίπεδα, ενώ και οι αποπληθωριστικές προσδοκίες εντείνονται τον Φεβρουάριο. Το αρνητικό σημείο του κλάδου πάντως είναι οι προοπτικές για την πορεία της απασχόλησης, οι οποίες μάλλον επηρεάζονται από την ευρύτερη οικονομική κρίση, καθώς διατυπώνονται πιο συγκρατημένες, αλλά πάντα ανοδικές, προβλέψεις για την εξέλιξή της.

4. ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ: Ήπια βελτίωση του κλίματος, λιγότερο απαισιόδοξες προβλέψεις για ζήτηση και απασχόληση

Ο Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στις **Υπηρεσίες** καταγράφει συγκρατημένη άνοδο τον Φεβρουάριο, μετά από μια παρατεταμένη υποχώρηση για επτά μήνες. Διαμορφώνεται στις 64,7 μονάδες από τις 62,6 μονάδες τον Ιανουάριο, παραμένοντας ωστόσο σε εξαιρετικά χαμηλά επίπεδα. Στα επιμέρους στοιχεία δραστηριότητας, οι εκτιμήσεις των επιχειρήσεων για την τρέχουσα κατάστασή τους το τελευταίο τρίμηνο καταγράφουν μικρή εξασθένηση, ενώ και οι εκτιμήσεις για την απασχόληση είναι ελαφρώς δυσμενέστερες του προηγούμενου μήνα. Από την άλλη πλευρά ωστόσο, διατυπώνονται λιγότερο απαισιόδοξες προβλέψεις για την βραχυπρόθεσμη εξέλιξη τόσο της ζήτησης, όσο και της απασχόλησης του κλάδου, όπου το σχετικό ισοζύγιο παραμένει αρνητικό, περιορίζεται όμως στις -19 από τις -22 μονάδες. Βελτιωμένες εξάλλου σε σχέση με τον Ιανουάριο εμφανίζονται και οι εκτιμήσεις για την πορεία της τρέχουσας ζήτησης, ενώ οι προβλέψεις για άνοδο των τιμών των υπηρεσιών το επόμενο διάστημα εξασθενούν τον Φεβρουάριο. Παρά τις θετικότερες εξελίξεις σε αρκετά στοιχεία δραστηριότητας, το ποσοστό των επιχειρήσεων που δηλώνει απρόσκοπτη λειτουργία μειώνεται εκ νέου στο 28% (36% τον περασμένο μήνα), με όσους διαφωνούν να δηλώνουν ως βασικότερο πρόσκομμα την ανεπάρκεια της ζήτησης (28%), τις γραφειοκρατικές δυσκολίες και το θεσμικό πλαίσιο (20%), αλλά και την ανεπάρκεια κεφαλαίων κίνησης (18%).

Στους κυριότερους κλάδους των Υπηρεσιών οι εξελίξεις διαφοροποιούνται σημαντικά. Αναλυτικότερα:

Οι επιχειρηματικές προσδοκίες στα **Ξενοδοχεία – Εστιατόρια** σημειώνουν έντονη πτώση τον Φεβρουάριο, ως αποτέλεσμα και της παρέλευσης της τουριστικής κίνησης των χειμερινών διακοπών. Ο σχετικός δείκτης διαμορφώνεται στις 57,7 μονάδες από τις 69,0 μονάδες τον προηγούμενο μήνα, καταγράφοντας έτσι τη χαμηλότερη επίδοση των τελευταίων δώδεκα ετών. Από τα επιμέρους στοιχεία δραστηριότητας, όλα παρουσιάζουν κάμψη, με εντονότερη εκείνη στις εκτιμήσεις για την τρέχουσα κατάσταση των επιχειρήσεων: οι μισές επιχειρήσεις δηλώνουν απογοητευμένες από τη δραστηριότητά τους και έτσι το σχετικό αρνητικό ισοζύγιο διευρύνεται στις -47 από -31 μονάδες τον προηγούμενο μήνα. Στο ίδιο κλίμα κινούνται εξάλλου και οι εκτιμήσεις για την τρέχουσα ζήτηση, αλλά και οι προβλέψεις για τη βραχυπρόθεσμη εξέλιξή της, όπου υπερτερούν σε ακόμη μεγαλύτερο ποσοστό σε σχέση με τον Ιανουάριο, οι απαισιόδοξοι (36% έναντι 26%). Δυσμενέστερες έναντι του Ιανουαρίου εμφανίζονται και οι προβλέψεις για την απασχόληση, όπου το ποσοστό των επιχειρήσεων που αναμένει υποχώρηση διευρύνεται στο 33% (από 21% τον περασμένο μήνα), ενώ ενισχύονται ταυτόχρονα και οι προβλέψεις για μείωση των τιμών. Παρά το γενικευμένο κλίμα απογοήτευσης, το ποσοστό εκείνων που αναφέρουν ότι η δραστηριότητά τους διεξάγεται απρόσκοπτα προσεγγίζει πλέον το 25% (18% τον Ιανουάριο), όταν η συντριπτική πλειονότητα (64%) θεωρεί την ανεπάρκεια ζήτησης ως το κύριο πρόσκομμα στη λειτουργία του.

Ο Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στα **Τουριστικά Πρακτορεία** κινείται και πάλι πτωτικά και υποχωρώντας κατά δύο μονάδες διαμορφώνεται τον Ιανουάριο στις 57 μονάδες, επίδοση που είναι η χαμηλότερη των τελευταίων έξι ετών. Η εικόνα στα επιμέρους στοιχεία

δραστηριότητας είναι πάντως μικτή: οι αρνητικές εκτιμήσεις για την τρέχουσα ζήτηση ενισχύονται τον Φεβρουάριο και το σχετικό ισοζύγιο απαντήσεων διαμορφώνεται στο -43 από -27 τον περασμένο μήνα. Από την άλλη πλευρά ωστόσο, το αρνητικό ισοζύγιο των εκτιμήσεων για την τρέχουσα κατάσταση της επιχείρησης αμβλύνεται και σχεδόν οι μισές επιχειρήσεις εκτιμούν σταθερότητα, ενώ ευνοϊκότερες του Ιανουαρίου είναι και οι προβλέψεις για την εξέλιξη της απασχόλησης, με το συντριπτικό 83% να αναμένει σταθερότητα. Επιπρόσθετα, οι προσδοκίες του κλάδου για την εξέλιξη της ζήτησης βραχυπρόθεσμα δεν μεταβάλλονται, παραμένοντας απαισιόδοξες, ενώ σχεδόν στα ίδια χαμηλά επίπεδα κινούνται τον Φεβρουάριο και οι προβλέψεις για τις τιμές, με επτά στις δέκα επιχειρήσεις να αναμένουν σταθερότητα το επόμενο διάστημα. Σχετικά με τα προσκόμματα που αντιμετωπίζουν οι επιχειρήσεις στην παραγωγική τους δραστηριότητα, το ποσοστό που δηλώνει ότι αυτή διεξάγεται ομαλά είναι μόλις 4% (από 13%), με το 48% να θεωρεί την ανεπάρκεια ζήτησης ως το βασικό εμπόδιο της επιχειρηματικής του λειτουργίας, το 31% την ανεπάρκεια κεφαλαίων κίνησης και ένα 13% αιτίες που σχετίζονται με την τρέχουσα οικονομική συγκυρία.

Πίνακας 5: Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στις Υπηρεσίες

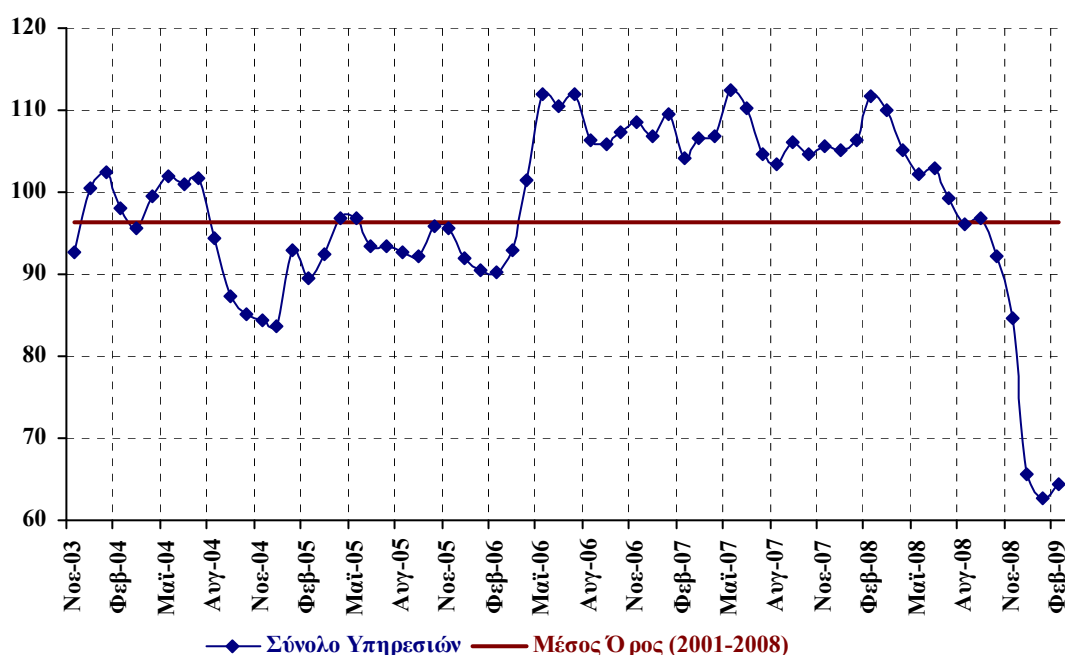
				2001-2008			Μ.Ο έτους				
		Min	Max	Μ.Ο			2004	2005	2006	2007	2008
Υπηρεσίες (1998-2006=100)		62,6	122,5	96,1			94,6	93,6	103,7	106,6	97,8
		<i>Ιαν-09</i>	<i>3^ο τριμ 01</i>								
2008											
I	Φ	M	A	M	I	I	A	Σ	O	N	Δ
106,4	111,8	110,0	105,2	102,2	103,0	99,4	96,2	96,7	92,2	84,6	65,7
2009											
I	Φ	M	A	M	I	I	A	Σ	O	N	Δ
62,6	64,5										

Σημειώσεις: Ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών υπολογίζεται με βάση την κατάσταση της επιχείρησης, καθώς και τις εκτιμήσεις και τις προβλέψεις για την πορεία της ζήτησης.

Πηγή: IOBE

Το κλίμα στις **Διάφορες Επιχειρηματικές Δραστηριότητες** φαίνεται να εξομαλύνεται μερικώς τον Φεβρουάριο, με το σχετικό δείκτη να διαμορφώνεται κατά δέκα μονάδες υψηλότερα, στις 57,6, παραμένοντας ωστόσο σε χαμηλά επίπεδα. Στους επιμέρους δείκτες, καταγράφεται βελτίωση σε αρκετούς δείκτες. Έτσι, οι έντονα αρνητικές εκτιμήσεις των επιχειρήσεων για την τρέχουσα ζήτηση αμβλύνονται τον Φεβρουάριο, με το σχετικό ισοζύγιο να κινείται στις -36 μονάδες από -41 τον Ιανουάριο, ενώ σημαντικά ευνοϊκότερες σε σχέση με τον περασμένο μήνα εμφανίζονται και οι προβλέψεις των επιχειρήσεων για την πορεία της απασχόλησης του κλάδου, αφού πλέον το 17% αναμένει άνοδο της (μόλις 6% τον Ιανουάριο). Από τα υπόλοιπα στοιχεία, αξιόλογη θετική μεταβολή παρουσιάζει και το ποσοστό εκείνων που προβλέπει άνοδο της βραχυπρόθεσμης ζήτησης (19% έναντι 2% τον Ιανουάριο), ενώ όσον αφορά στις τιμές συντηρείται η πτωτική τάση που έχει διαμορφωθεί από τους προηγούμενους μήνες. Παρά τη μικρότερη απαισιοδοξία τον Φεβρουάριο, το ποσοστό εκείνων που αναφέρουν απρόσκοπτη διεξαγωγή της παραγωγικής τους δραστηριότητας περιορίζεται σημαντικά (27% έναντι 44%), με τις υπόλοιπες να δηλώνουν ως βασικά εμπόδια την ανεπάρκεια κεφαλαίων κίνησης (29%) και ζήτησης (18%), αλλά και τη δυσμενή οικονομική κατάσταση (20%).

Διάγραμμα 5: Δείκτης Επιχειρηματικών Προσδοκιών στις Υπηρεσίες (1998-2006=100)



Πηγή: IOBE

Στα επίπεδα του Ιανουαρίου κινούνται οι προσδοκίες στους **Ενδιάμεσους Χρηματοπιστωτικούς Οργανισμούς** (χωρίς τις Τράπεζες), με το Δείκτη Επιχειρηματικών Προσδοκιών να διαμορφώνεται στις 51,8 μονάδες (52,6 μονάδες τον προηγούμενο μήνα), τη χαμηλότερη επίδοση των τελευταίων ένδεκα ετών. Έντονη είναι η πτώση που καταγράφουν οι εκτιμήσεις των επιχειρήσεων για την τρέχουσα κατάσταση τους, με πάνω από τις μισές επιχειρήσεις να υποστηρίζουν ότι αυτή έχει αποδυναμωθεί, ενώ ελαφρώς υποχωρούν και οι σχετικές εκτιμήσεις για τη ζήτηση το τελευταίο διάστημα, με το ισοζύγιο απαντήσεων να διαμορφώνεται στις -29 μονάδες (από -27). Από την άλλη πλευρά, οι προβλέψεις για την απασχόληση δεν βελτιώνονται, αφού βαίνουν μειούμενες τον Φεβρουάριο, ενώ οι προσδοκίες για τις τιμές φανερώνουν τάση περαιτέρω αποκλιμάκωσής τους το επόμενο διάστημα. Την αρνητική εικόνα ωστόσο αντισταθμίζουν ως ένα βαθμό οι προβλέψεις των επιχειρήσεων για τη βραχυπρόθεσμη πορεία της ζήτησης, όπου το ποσοστό εκείνων που αναμένουν άνοδο διπλασιάζεται στο 10%, αν και παραμένει πολύ χαμηλό. Τέλος, το ποσοστό των επιχειρήσεων που δεν αναφέρει προσκόμματα στην επιχειρηματική του λειτουργία υποχωρεί κατά 10 ποσοστιαίες μονάδες, στο 31%, ενώ όσοι διαφωνούν προβάλλουν την ανεπάρκεια ζήτησης (31%), την τρέχουσα οικονομική κατάσταση (20%), αλλά και την ανεπάρκεια κεφαλαίων κίνησης (11%) ως τα βασικότερα προσκόμματα στην επιχειρηματική λειτουργία τους.

Γ. ΕΡΕΥΝΑ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΩΝ: ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 2009

Εντείνεται η απαισιοδοξία των καταναλωτών, υπό το φόβο της ανεργίας

Η δυσαρέσκεια των καταναλωτών επανέρχεται στο προσκήνιο τον Φεβρουάριο, ύστερα από την πρόσκαιρη άνοδο του **Δείκτη Καταναλωτικής Εμπιστοσύνης** τον περασμένο μήνα, όταν και είχε ανακάμψει μετά από μία παρατεταμένη περίοδο συνεχούς υποχώρησης. Ο δείκτης τώρα διαμορφώνεται στις -55 από τις -48 μονάδες, δύο μόλις μονάδες υψηλότερα από το ιστορικά χαμηλότερο επίπεδο του τον περασμένο Οκτώβριο. Με αυτή την τιμή του δείκτη, η σχετική κατάταξη βρίσκει τους Έλληνες καταναλωτές στην 24^η θέση σε όρους απαισιοδοξίας ανάμεσα στις 27 χώρες της ΕΕ, με την Ουγγαρία και την Πορτογαλία να καταλαμβάνουν τις πρώτες θέσεις. Στις περισσότερες ευρωπαϊκές χώρες άλλωστε, η καταναλωτική εμπιστοσύνη εξασθενεί τον Φεβρουάριο. Στην Ελλάδα, η πτώση της εμπιστοσύνης προέρχεται από επιδείνωση όλων των στοιχείων που διαμορφώνουν το σχετικό δείκτη: οι προβλέψεις των καταναλωτών για την οικονομική τους κατάσταση αλλά και την οικονομική κατάσταση της χώρας είναι λιγότερο αισιόδοξες σε σχέση με τον Ιανουάριο, όπως συμβαίνει, σε μικρότερο ωστόσο βαθμό, και με την πρόθεση για αποταμίευση. Ωστόσο, τη μεγαλύτερη συμβολή στην υποχώρηση του δείκτη κατέχουν οι δυσμενείς προβλέψεις για την εξέλιξη της ανεργίας, για τις οποίες φαίνεται πως η «διόρθωση» του περασμένου μήνα ήταν ως ένα βαθμό συγκυριακή. Αναλυτικότερα:

■ **Εντείνονται οι αρνητικές προβλέψεις των καταναλωτών για την οικονομική κατάσταση του νοικοκυριού τους**

Οι προβλέψεις των Ελλήνων καταναλωτών για την οικονομική κατάσταση του νοικοκυριού τους τους προσεχείς 12 μήνες υποχωρούν τον Φεβρουάριο, ύστερα από άνοδο δύο συνεχών μηνών. Το 57% των καταναλωτών προβλέπει επιδείνωση ή σημαντική επιδείνωση της οικονομικής του κατάστασης (50% τον Ιανουάριο), ενώ ο σχετικός δείκτης κινείται στις -41 από τις -34 μονάδες.

■ **Περισσότερο απαισιόδοξες και οι προβλέψεις για την οικονομική κατάσταση της χώρας**

Περιορίζονται περαιτέρω οι όποιες θετικές προβλέψεις των Ελλήνων καταναλωτών για την οικονομική κατάσταση της χώρας τους το προσεχές 12-μηνο. Το 78% είναι λιγότερο ή περισσότερο απαισιόδοξο (έναντι 70% τον Ιανουάριο), ενώ μόλις ένα 5% (από 7%) αναμένει μικρή ή μεγάλη βελτίωση. Σε σχέση με τους αντίστοιχους ευρωπαϊκούς μέσους όρους, ο δείκτης στην Ελλάδα κινείται στις -61 μονάδες τον Φεβρουάριο, έναντι -39 μονάδων στην ΕΕ και -41 μονάδων στην Ευρωζώνη.

■ **Εξασθένηση της πρόθεσης για αποταμίευση**

Η πρόθεση για αποταμίευση τους προσεχείς 12 μήνες, αποδυναμώνεται τον Φεβρουάριο κατά 4 μονάδες σε σχέση με τον προηγούμενο μήνα, με το σχετικό δείκτη να κινείται στις -50 μονάδες, επίδοση πολύ κατώτερη των αντίστοιχων μέσων ευρωπαϊκών (-12 και -15 μονάδες αντίστοιχα για ΕΕ και Ευρωζώνη). Το 74% των ερωτηθέντων Ελλήνων καταναλωτών δεν θεωρεί πιθανή την αποταμίευση στο επόμενο 12-μηνο (72% τον Ιανουάριο), γεγονός το οποίο

φαίνεται να συνδέεται περισσότερο με αδυναμία αποταμίευσης, παρά με διάθεση απλώς περιορισμού των καταναλωτικών δαπανών.

Πίνακας 6: Δείκτης Εμπιστοσύνης Καταναλωτών (εποχικά εξομαλυμένα στοιχεία)

			2001-2008	Μ.Ο έτους				
	Min	Max	Μ.Ο	2004	2005	2006	2007	2008
ΕΕ-27	-32 Φεβ-09	1 Ιαν-01	-10	-11	-11	-8	-4	-17
Ευρωζώνη	-33 Φεβ-09	1 Ιαν-01	-12	-14	-14	-9	-5	-18
Ελλάδα	-57 Οκτ-08	-18 Απρ-04	-33	-26	-34	-33	-28	-46

2008												
	I	Φ	M	A	M	I	I	A	Σ	O	N	Δ
ΕΕ-27	-10	-11	-11	-12	-14	-17	-20	-19	-19	-23	-24	-28
Ευρωζώνη	-12	-12	-12	-12	-15	-17	-20	-19	-19	-24	-25	-30
Ελλάδα	-40	-34	-39	-39	-44	-45	-46	-46	-50	-57	-55	-56

2009												
	I	Φ	M	A	M	I	I	A	Σ	O	N	Δ
ΕΕ-27	-31	-32										
Ευρωζώνη	-31	-33										
Ελλάδα	-48	-55										

Σημείωση: ο Δείκτης Εμπιστοσύνης Καταναλωτών υπολογίζεται με βάση τις προβλέψεις τους για τη γενικότερη οικονομική κατάσταση της χώρας, την οικονομική κατάσταση του νοικοκυριού τους, την πρόθεση αποταμίευσης και την πρόβλεψη για την ανεργία. Οι προβλέψεις κινούνται στο διάστημα +100 (όλοι προβλέπουν αύξηση) έως -100 (όλοι προβλέπουν μείωση) και εμφανίζονται ως διαφορές των θετικών-αρνητικών απαντήσεων. Αρνητική διαφορά σημαίνει ότι το ποσοστό αυτών που προβλέπουν μείωση του συγκεκριμένου μεγέθους είναι υψηλότερο του ποσοστού εκείνων που προσδοκούν αύξηση και αντίστροφα.

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή, DG Ecfm

■ **Εντείνονται οι αρνητικές προβλέψεις για την ανεργία**

Οι αρνητικές προβλέψεις των Ελλήνων καταναλωτών για την εξέλιξη της ανεργίας τους προσεχείς 12 μήνες, επανέρχονται στις πολύ χαμηλές επιδόσεις του Δεκεμβρίου, ύστερα από την πρόσκαιρη από ό,τι αποδεικνύεται ανάκαμψή τους τον Ιανουάριο. Ο σχετικός δείκτης διαμορφώνεται στις +71 μονάδες, καταγράφοντας νέα ιστορικά χαμηλή επίδοση (από +59 τον Ιανουάριο και +70 τον Δεκέμβριο). Έτσι το 86% των πολιτών αναμένει ελαφρά ή αισθητή ενίσχυση της ανεργίας το επόμενο 12-μηνο (76% τον Ιανουάριο), ενώ μόλις το 3% προσδοκά ελαφρά ή αισθητή υποχώρησή της (από 10%). Σε σχέση με τους ευρωπαϊκούς μέσους όρους, οι προβλέψεις των Ελλήνων καταναλωτών τον Φεβρουάριο είναι σαφώς πιο απαισιόδοξες (-64 και -62 αντίστοιχα σε ΕΕ και Ευρωζώνη), γεγονός που φανερώνει ότι ο φόβος της ανεργίας είναι εντονότερος στην Ελλάδα σε σχέση με άλλες χώρες της Ευρώπης, οι οποίες έχουν πληγεί μάλιστα περισσότερο από την οικονομική κρίση. Οι δυσσίωνες επομένως προβλέψεις που διατυπώνονται αντανακλούν μάλλον έναν περισσότερο «μόνιμο» φόβο στους καταναλωτές, ο οποίος εκπορεύεται κυρίως από τις παγκόσμιες εξελίξεις και τις απολύσεις σε μεγάλες πολυεθνικές που ανακοινώνονται στο διεθνές περιβάλλον και λιγότερο τροφοδοτείται από τις εγχώριες περιπτώσεις απωλειών θέσεων εργασίας.

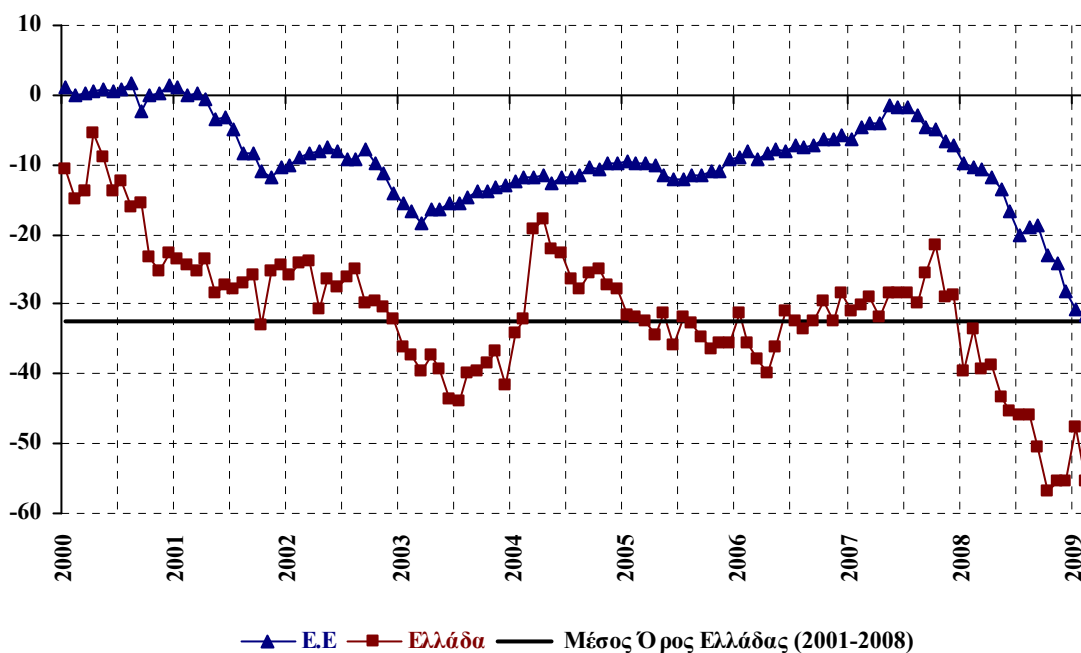
■ *Ήπια ενίσχυση των πληθωριστικών προσδοκιών*

Οι προσδοκίες ανόδου των τιμών εντείνονται ελαφρώς τον Φεβρουάριο, με το σχετικό δείκτη για την εξέλιξη των τιμών τους προσεχείς 12 μήνες να διαμορφώνεται στις +32 μονάδες από τις +26 τον Ιανουάριο. Οι αντίστοιχοι δείκτες σε ΕΕ και Ευρωζώνη κυμαίνονται αντίστοιχα στις +4 και +5 μονάδες, έχοντας μάλιστα μειωθεί οριακά σε σχέση με τον Ιανουάριο.

■ *Σε χαμηλά επίπεδα και η πρόθεση για μείζονες αγορές*

Οι προθέσεις των καταναλωτών για σημαντικές αγορές τους προσεχείς 12 μήνες (επίπλων, ηλεκτρικών συσκευών, κ.λπ.) παραμένουν σχεδόν στα ίδια επίπεδα με τον προηγούμενο μήνα, με το σχετικό δείκτη να διαμορφώνεται στις -35 μονάδες, χαμηλότερα των αντίστοιχων ευρωπαϊκών μέσων όρων (-26 και -23 σε ΕΕ και Ευρωζώνη). Το 60% των Ελλήνων καταναλωτών δηλώνει πως θα προβεί σε λιγότερες ή πολύ λιγότερες δαπάνες τους επόμενους μήνες (από 51% τον περασμένο μήνα).

Διάγραμμα 6: Δείκτης Εμπιστοσύνης Καταναλωτών (εποχικά εξομαλυμένα στοιχεία)



Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή, DG Ecfm

Διάγραμμα 7: Διάρθρωση ποσοστών Ελλήνων καταναλωτών σε συγκεκριμένους τομείς

